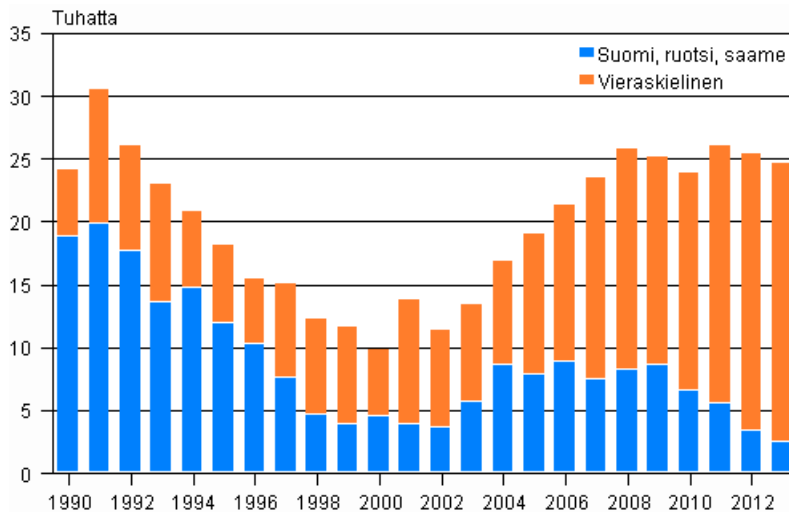

Väestörakenne 2013

Vuoden 2013 väkiluvun kasvusta vieraskielisten osuus 90 prosenttia

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2013 lopussa 5 451 270 henkilöä, joista miehiä oli 2 680 364 ja naisia 2 770 906. Väkiluku kasvoi vuoden 2013 aikana 24 596 henkilöllä. Äidinkieleltään vieraskielisten määrä kasvoi 22 119 henkilöllä, mikä oli 90 prosenttia väkiluvun kasvusta. Suomea äidinkielenään puhuvien määrä kasvoi 2 514 henkilöllä, ruotsia puhuvien määrä väheni 67 henkilöllä, ja saamea puhuvien määrä kasvoi 30 henkilöllä.

Väkiluvun muutos äidinkielen mukaan 1990–2013

Väkiluvun kasvusta 76 prosenttia Uudellemaalle, väkiluku kasvoi vain joka kolmannessa kunnassa

Vuoden 2013 aikana väkiluku kasvoi 10 maakunnassa ja väheni yhdeksässä maakunnassa. Määrällisesti eniten väkiluku kasvoi Uudellamaalla, 18 638 henkilöllä, Pirkanmaalla, 3 598 henkilöllä ja Pohjois-Pohjanmaalla, 2 617 henkilöllä. Väkiluvun kasvu oli myös suhteellisesti suurin Uudellamaalla, 1,2 prosenttia.

Väkiluku väheni määrällisesti eniten Etelä-Savossa, 908 henkilöllä, Kainuussa, 710 henkilöllä ja Kymenlaaksossa, 576 henkilöllä. Suhteellisesti väkiluku väheni eniten Kainuussa, 0,9 prosenttia.

Vuoden 2013 aikana väkiluku kasvoi 106 kunnassa ja väheni 213 kunnassa. Määrällisesti eniten väkilukuaan kasvattivat Helsinki, 8 696 henkilöllä, Espoo (3 929) ja Tampere (3 025). Väkiluku väheni määrällisesti eniten Salossa, 380 henkilöllä ja Kouvolassa (370).

Suhteellisesti tarkasteltuna Manner-Suomen kunnista väkilukuaan kasvattivat eniten Lemi (2,3 prosenttia), Kauniainen (2,1 prosenttia) ja Luoto (2,0 prosenttia). Suhteellisesti eniten Manner-Suomen kunnista väkilukuaan menettivät Karijoki (3,4 prosenttia) ja Kivijärvi (3,4 prosenttia).

Vieraskielisiä jo lähes yhtä paljon kuin ruotsinkielisiä

Vieraskielisten määrä oli vuoden 2013 lopussa 289 068, mikä oli 5,3 prosenttia väestöstä. Suomea äidinkielenään puhuvia oli 4 869 362 henkilöä, (89,3 prosenttia väestöstä), ruotsia puhuvia 290 910 henkilöä, (5,3 prosenttia) ja saamea puhuvia 1 930 henkilöä, (0,04 prosenttia). Odotettavissa on, että äidinkieleltään vieraskielisten määrä ylittää äidinkieleltään ruotsia puhuvien määrän helmi-maaliskuussa 2014.

Suurin vieraskielisten ryhmä oli venäjää äidinkielenään puhuvat, joita oli 66 379 henkilöä. Seuraavaksi suurimmat vieraskieliset ryhmät olivat vironkieliset (42 936), somalinkieliset (15 789), englanninkieliset (15 570) ja arabiankieliset (13 170).

Väestöllinen huoltosuhde korkeimmillaan 51 vuoteen

Suomessa oli vuoden 2013 lopussa alle 15-vuotiaita 895 021 henkilöä ja 15–64-vuotiaita 3 499 702 henkilöä. 65 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2013 lopussa 1 056 547 henkilöä. Väestöllinen huoltosuhde, eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 100 työikäistä kohden, oli vuoden 2013 lopussa 55,8. Viimeksi väestöllinen huoltosuhde on ollut tätä korkeampi vuonna 1962. Maamme itsenäisyyden aikana väestöllinen huoltosuhde on ollut korkeimmillaan vuonna 1917 (67,6) ja alhaisimmillaan vuonna 1984 (46,7).

Alueittain tarkasteltuna väestöllinen huoltosuhde oli korkein Etelä-Savon maakunnassa (65,1) ja Etelä-Pohjanmaan maakunnassa (63,5). Väestöllinen huoltosuhde oli matalin Uudenmaan maakunnassa (48,3). Kunnittain tarkasteltuna väestöllinen huoltosuhde oli korkein Luhangan kunnassa (103,5), Kuhmoisissa (94,4) ja Kökarin kunnassa (84,6) sekä matalin Helsingissä (42,6), Tampereella (45,6) ja Jyväskylässä (47,4).

Väestöllinen huoltosuhde maakunnittain 1983–2013

Maakunta	Vuosi			
	1983	1993	2003	2013
	huoltosuhde	huoltosuhde	huoltosuhde	huoltosuhde
KOKO MAA	46,9	49,3	49,7	55,8
Uudenmaan maakunta	43,2	43,1	43,3	48,3
Varsinais-Suomen maakunta	48,9	50,5	50,4	56,6
Satakunnan maakunta	47,4	50,2	53,3	62,8
Kanta-Hämeen maakunta	48,2	52,6	54,3	60,1
Pirkanmaan maakunta	47,0	49,7	49,5	55,6
Päijät-Hämeen maakunta	46,1	48,2	50,7	60,1
Kymenlaakson maakunta	46,3	49,7	52,8	61,4
Etelä-Karjalan maakunta	46,6	49,8	52,5	60,6
Etelä-Savon maakunta	47,1	52,2	56,1	65,1
Pohjois-Savon maakunta	47,4	51,6	52,6	58,1
Pohjois-Karjalan maakunta	47,2	52,5	52,6	58,3
Keski-Suomen maakunta	47,2	51,2	50,8	57,9
Etelä-Pohjanmaan maakunta	52,0	57,3	57,2	63,5
Pohjanmaan maakunta	54,0	56,7	56,4	61,1
Keski-Pohjanmaan maakunta	52,5	54,5	54,5	63,4
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	50,5	53,4	51,8	58,2
Kainuun maakunta	45,2	50,5	53,5	61,6
Lapin maakunta	44,2	49,0	51,3	57,6
Ahvenanmaa	53,3	53,6	52,7	56,6

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomia jo 1,2 miljoonaa

Väestötietojärjestelmässä on tieto siitä, mikäli henkilö on jonkin Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien henkilöiden määrä ylitti miljoonan rajan vuonna 2010 ja vuoden 2013 lopussa heitä oli 1,2 miljoonaa. Joka viides suomalainen ei näin ollen ole minkään Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen. Vielä vuonna 1990 yhdeksän kymmenestä suomalaisesta oli jonkin uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Vuoden 2013 lopussa uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomia oli 1 203 687 henkilöä. Miehistä uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus oli selvästi suurempi, 25,5 prosenttia, kuin naisten, 18,8 prosenttia. Myös alueelliset erot ovat varsin suuria. Uudenmaan maakunnassa uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomia oli 31,0 prosenttia väestöstä, Etelä-Pohjanmaalla vastaava osuus oli 10,4 prosenttia. Vieraskielisistä 84,1 prosenttia ei ole minkään Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Väestö kielen mukaan 1980–2013.....	5
Liitetaulukko 2. Väestö uskontokunnan mukaan ja osuus väestöstä 1950–2013.....	6
Liitetaulukko 3. Väestö uskonnollisen yhdyskunnan mukaan 2004–2013.....	7

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Suomen väestö 1750–2013.....	8
Liitekuvio 2. Suurimmat vieraskieliset ryhmät 1993, 2003 ja 2013.....	8
Liitekuvio 3. Ulkomaan kansalaiset sukupuolen mukaan 1980–2013.....	9
Liitekuvio 4. Väestö syntymämaan, kansalaisuuden ja äidinkielen mukaan 31.12.2013.....	9
Liitekuvio 5. Väestöllinen huoltosuhde kunnittain 31.12.2013.....	10
Laatuseloste: Väestörakenne 2013.....	11

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Väestö kielen mukaan 1980–2013

Vuosi	Kieli							
	Koko väestö	Suomenkieliset	Ruotsinkieliset	Saamenkieliset	Muut kielet yhteensä	Suomenkielisten osuus %	Ruotsinkielisten osuus %	Vieraskielisten osuus %
1980	4 787 778	4 476 807	300 482	1 343	9 146	93,5	6,3	0,2
1981	4 812 150	4 500 986	300 150	1 385	9 629	93,5	6,2	0,2
1982	4 841 715	4 529 896	300 087	1 398	10 334	93,6	6,2	0,2
1983	4 869 858	4 557 191	299 916	1 404	11 347	93,6	6,2	0,2
1984	4 893 748	4 580 218	299 661	1 678	12 191	93,6	6,1	0,2
1985	4 910 664	4 596 908	299 098	1 699	12 959	93,6	6,1	0,3
1986	4 925 644	4 611 856	298 295	1 726	13 767	93,6	6,1	0,3
1987	4 938 602	4 624 376	297 591	1 710	14 925	93,6	6,0	0,3
1988	4 954 359	4 638 941	297 155	1 726	16 537	93,6	6,0	0,3
1989	4 974 383	4 656 325	296 840	1 730	19 488	93,6	6,0	0,4
1990	4 998 478	4 675 223	296 738	1 734	24 783	93,5	5,9	0,5
1991	5 029 002	4 694 928	296 842	1 734	35 498	93,4	5,9	0,7
1992	5 054 982	4 712 920	296 435	1 729	43 898	93,2	5,9	0,9
1993	5 077 912	4 727 290	295 630	1 738	53 254	93,1	5,8	1,0
1994	5 098 754	4 742 387	295 182	1 726	59 459	93,0	5,8	1,2
1995	5 116 826	4 754 787	294 664	1 726	65 649	92,9	5,8	1,3
1996	5 132 320	4 765 434	294 233	1 712	70 941	92,9	5,7	1,4
1997	5 147 349	4 773 576	293 691	1 716	78 366	92,7	5,7	1,5
1998	5 159 646	4 778 604	293 269	1 688	86 085	92,6	5,7	1,7
1999	5 171 302	4 783 224	292 439	1 690	93 949	92,5	5,7	1,8
2000	5 181 115	4 788 497	291 657	1 734	99 227	92,4	5,6	1,9
2001	5 194 901	4 793 199	290 771	1 734	109 197	92,3	5,6	2,1
2002	5 206 295	4 797 311	290 251	1 720	117 013	92,1	5,6	2,2
2003	5 219 732	4 803 343	289 868	1 704	124 817	92,0	5,6	2,4
2004	5 236 611	4 811 945	289 751	1 732	133 183	91,9	5,5	2,5
2005	5 255 580	4 819 819	289 675	1 752	144 334	91,7	5,5	2,7
2006	5 276 955	4 828 747	289 609	1 772	156 827	91,5	5,5	3,0
2007	5 300 484	4 836 183	289 596	1 777	172 928	91,2	5,5	3,3
2008	5 326 314	4 844 047	289 951	1 778	190 538	90,9	5,4	3,6
2009	5 351 427	4 852 209	290 392	1 789	207 037	90,7	5,4	3,9
2010	5 375 276	4 857 903	291 153	1 832	224 388	90,4	5,4	4,2
2011	5 401 267	4 863 351	291 219	1 870	244 827	90,0	5,4	4,5
2012	5 426 674	4 866 848	290 977	1 900	266 949	89,7	5,4	4,9
2013	5 451 270	4 869 362	290 910	1 930	289 068	89,3	5,3	5,3

Liitetaulukko 2. Väestö uskontokunnan mukaan ja osuus väestöstä 1950–2013

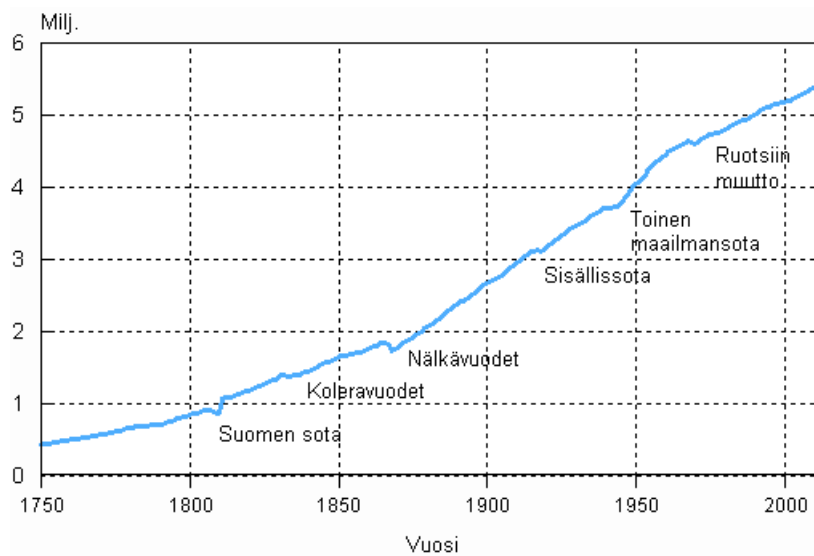
Vuosi	Uskontokunta								
	Väestö yhteensä	Ev. Lut. Kirkko	Ortodoksinen Kirkkokunta	Muut uskontokunnat	Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomat	Ev. Lut. Kirkko, %	Ortodoksinen Kirkkokunta, %	Muut uskontokunnat, %	Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomat, %
1950	4 029 803	3 828 482	69 144	19 895	112 282	95,0	1,7	0,5	2,8
1960	4 446 222	4 106 224	60 733	29 157	250 108	92,4	1,4	0,7	5,6
1970	4 598 336	4 246 578	56 816	32 937	262 005	92,4	1,2	0,7	5,7
1980	4 787 778	4 321 509	53 813	36 640	375 816	90,3	1,1	0,8	7,8
1990	4 998 478	4 390 739	52 627	44 504	510 608	87,8	1,1	0,9	10,2
1991	5 029 002	4 392 900	52 843	49 770	533 489	87,4	1,1	1,0	10,6
1992	5 054 982	4 385 694	52 975	50 969	565 344	86,8	1,0	1,0	11,2
1993	5 077 912	4 376 477	53 103	51 794	596 538	86,2	1,0	1,0	11,7
1994	5 098 754	4 383 259	53 548	52 326	609 621	86,0	1,1	1,0	12,0
1995	5 116 826	4 390 550	53 883	52 767	619 626	85,8	1,1	1,0	12,1
1996	5 132 320	4 398 158	54 019	53 188	626 955	85,7	1,1	1,0	12,2
1997	5 147 349	4 405 073	54 395	53 444	634 437	85,6	1,1	1,0	12,3
1998	5 159 646	4 408 053	54 876	55 030	641 687	85,4	1,1	1,1	12,4
1999	5 171 302	4 407 725	55 256	55 731	652 590	85,2	1,1	1,1	12,6
2000	5 181 115	4 409 576	55 692	55 868	659 979	85,1	1,1	1,1	12,7
2001	5 194 901	4 410 043	56 184	56 970	671 704	84,9	1,1	1,1	12,9
2002	5 206 295	4 407 755	56 689	57 443	684 408	84,7	1,1	1,1	13,1
2003	5 219 732	4 396 813	57 044	58 977	706 898	84,2	1,1	1,1	13,5
2004	5 236 611	4 386 336	57 529	59 945	732 801	83,8	1,1	1,1	14,0
2005	5 255 580	4 373 556	57 829	62 673	761 522	83,2	1,1	1,2	14,5
2006	5 276 955	4 355 949	58 149	64 591	798 266	82,5	1,1	1,2	15,1
2007	5 300 484	4 334 586	58 379	66 772	840 747	81,8	1,1	1,3	15,9
2008	5 326 314	4 299 186	58 445	69 855	898 828	80,7	1,1	1,3	16,9
2009	5 351 427	4 273 425	58 539	74 133	945 330	79,9	1,1	1,4	17,7
2010	5 375 276	4 207 192	58 449	77 206	1 032 429	78,3	1,1	1,4	19,2
2011	5 401 267	4 175 443	58 584	79 268	1 087 972	77,3	1,1	1,5	20,1
2012	5 426 674	4 147 371	58 705	80 868	1 139 730	76,4	1,1	1,5	21,0
2013	5 451 270	4 106 025	58 609	82 949	1 203 687	75,3	1,1	1,5	22,1

Liitetaulukko 3. Väestö uskonnollisen yhdiskunnan mukaan 2004–2013

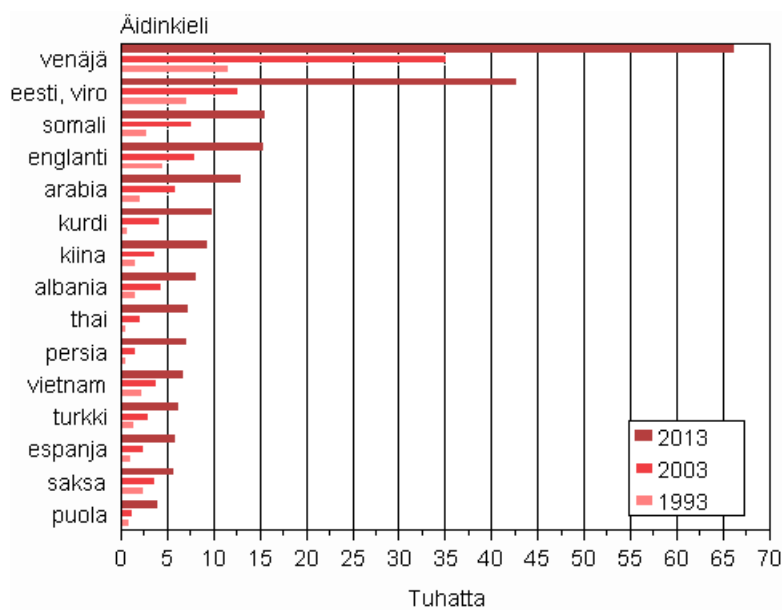
Uskonnollinen yhdiskunta	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Yhteensä	5 236 611	5 255 580	5 276 955	5 300 484	5 326 314	5 351 427	5 375 276	5 401 267	5 426 674	5 451 270
Suomen ev.lut. kirkko	4 386 336	4 373 556	4 355 949	4 334 586	4 299 186	4 273 425	4 207 192	4 175 443	4 147 371	4 106 025
Muut luterilaiset	1 012	1 031	1 032	1 017	1 076	1 196	1 292	1 317	1 276	1 269
Suomen ortodoksinen kirkkokunta	57 529	57 829	58 149	58 379	58 445	58 539	58 449	58 584	58 705	58 609
Muut ortodoksit	1 549	1 705	1 869	2 003	2 091	2 226	2 402	2 599	2 801	2 999
Jehovan todistajat	18 239	18 329	18 306	18 177	18 025	19 142	19 094	19 001	18 826	18 697
Suomen vapaakirkko	13 565	13 711	13 895	14 022	14 233	14 292	14 485	14 789	14 932	15 064
Katolinen kirkko Suomessa	8 094	8 446	8 783	9 184	9 672	10 090	10 640	11 091	11 530	11 994
Islamilaisseurakunnat	2 833	4 239	4 944	5 689	6 822	8 230	9 393	10 088	10 596	11 125
Suomen Helluntaikirkko	1 294	1 992	2 485	3 455	4 648	5 440	6 281	6 876	7 445	7 826
Adventtikirkot	4 031	4 015	3 986	3 821	3 751	3 688	3 648	3 553	3 474	3 413
Myöh. Aik. Pyh. Jeesuksen Kr. kirkko	3 315	3 301	3 282	3 264	3 251	3 239	3 225	3 208	3 181	3 282
Baptistiyhdiskunnat	2 611	2 422	2 419	2 398	2 382	2 372	2 356	2 320	2 332	2 310
Metodistikirkot	1 250	1 256	1 281	1 267	1 279	1 301	1 301	1 342	1 352	1 400
Juutalaisseurakunnat	1 203	1 184	1 194	1 181	1 230	1 236	1 208	1 198	1 188	1 170
Buddhalaiset yhdiskunnat	40	68	135	110	103	353	509	509	538	877
Suomen Anglikaaninen kirkko	97	93	88	89	88	89	88	84	91	116
Muut	812	881	916	1 119	1 204	1 239	1 284	1 293	1 306	1 407
Usk. yhdisk. kuulumattomat	732 801	761 522	798 242	840 723	898 828	945 330	1 032 429	1 087 972	1 139 730	1 203 687

Liitekuviot

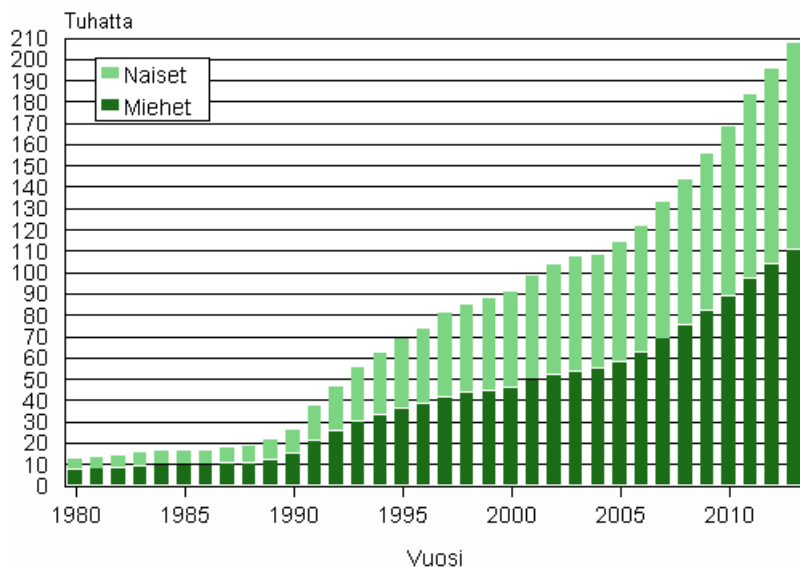
Liitekuvio 1. Suomen väestö 1750–2013

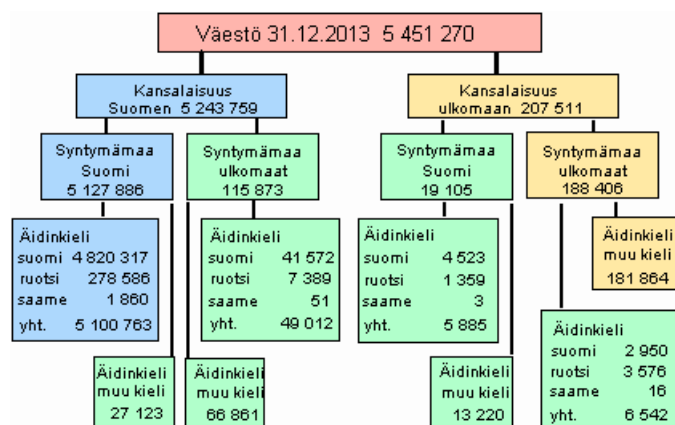
Liitekuvio 2. Suurimmat vieraskieliset ryhmät 1993, 2003 ja 2013

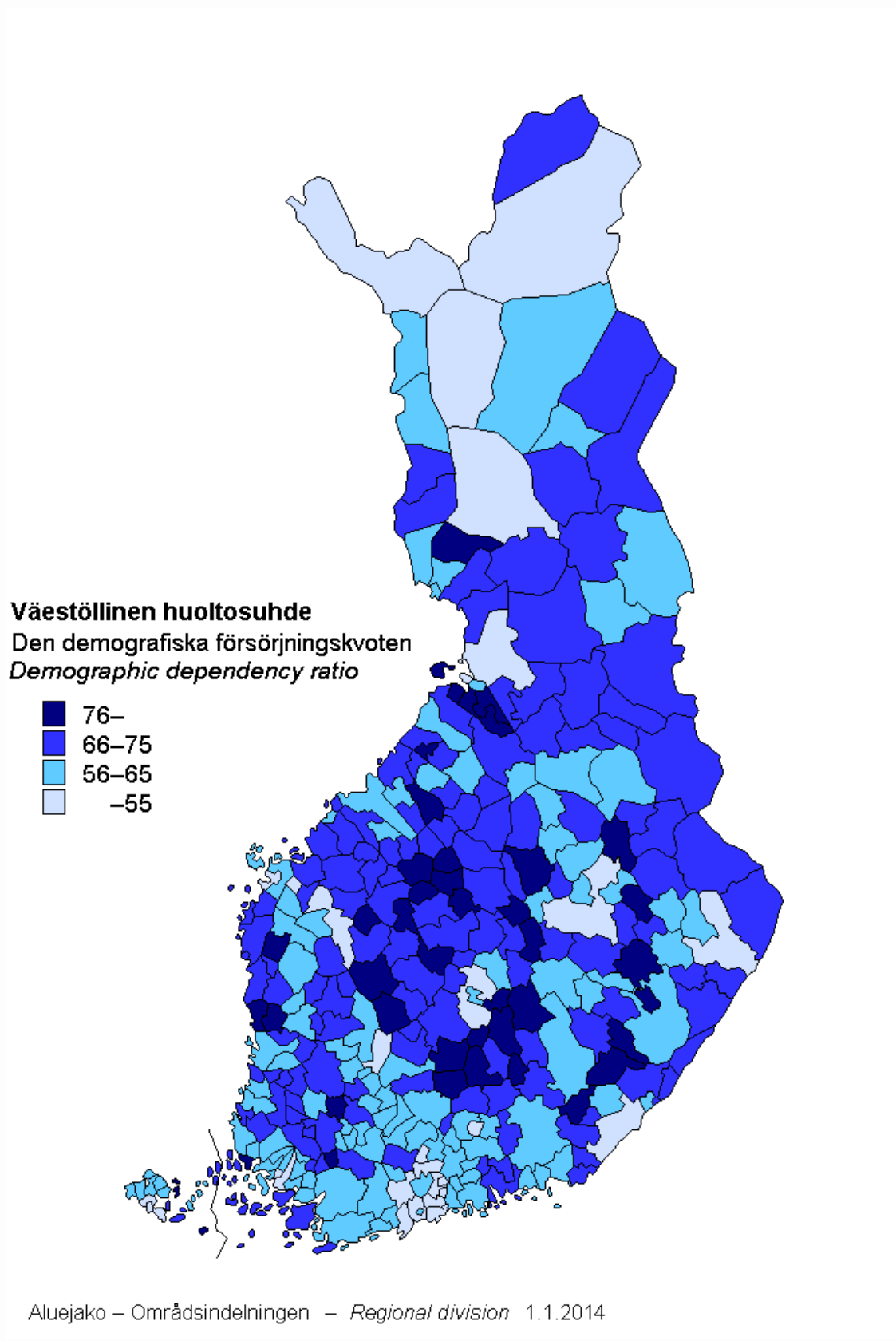
Liitekuvio 3. Ulkomaan kansalaiset sukupuolen mukaan 1980–2013

Liitekuvio 4. Väestö syntymämaan, kansalaisuuden ja äidinkielen mukaan 31.12.2013

Liitekuvio 5. Väestöllinen huoltosuhde kunnittain 31.12.2013

Laatuseloste: Väestörakenne 2013

1. Tilastotietojen relevanssi

Väestörakennetilasto kuvaa Suomessa vuoden viimeisenä päivänä asunutta väestöä.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät yllä Suomen väestötietojärjestelmää. Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättyneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään asti. Väestörekisterikeskus toimittaa Tilastokeskukselle helmikuun alussa vuodenvaihteen väestön tiedot.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot väestötilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1497-12).

Käsitteet

Asuinpaikalla tarkoitetaan sen asunnon sijaintia, jossa henkilö oli kirjoilla vuoden viimeisenä päivänä. Nykyinen kotikuntalaki antaa henkilölle mahdollisuuden vapaasti valita vakinaisen asuinpaikkansa. Esim. opiskelijat voivat halutessaan olla kirjoilla opiskelu-paikkakunnallaan. Myös asunnottomat kuuluvat kunnassa vakinaisesti asuvaan väestöön.

Henkilöllä voi vakinaisen asuinpaikan lisäksi olla tilapäinen asuinpaikka asunnossa, jossa hän ilmoituksensa mukaan asuu tilapäisesti vähintään kolme kuukautta. Tilastot tehdään vain vakinaisen asuinpaikan mukaan. Tieto henkilön asuinpaikasta on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Tieto on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Kansalaisuus on yksilön ja valtion välinen lainsäädännöllinen side, joka määrittää yksilön aseman valtiossa ja jolla määritetään yksilön ja valtion välisiä keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia (Kansalaisuuslaki, 359/2003). Jos henkilöllä on kahden maan kansalaisuus, joista toinen on Suomen, hän on tilastoissa Suomen kansalaisena. Jos Suomessa asuvalla ulkomaan kansalaisella on useita ulkomaiden kansalaisuuksia, hän on rekisterissä ja tilastoissa sen maan kansalaisena, jonka passilla hän on maahan tullut.

Kansalaisuusluokituksessa käytetään ISO 3166 -standardia.

Keskiväkiluku on vuoden alun ja vuoden lopun väestömäärän aritmeettinen keskiarvo.

Kieli tallennetaan väestötietojärjestelmään samalla kun vanhemmat ilmoittavat syntyneelle lapselle nimen ja uskontokunnan. Kieli säilyy samana, ellei sitä erikseen muuteta. Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon kieleksi ja uskonnoksi äidin kieli ja uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua. Kielitieto voi muuttua kaksikielisten perheiden lapsilla, joille saatetaan merkitä väestötietojärjestelmään kieleksi isän kieli.

Vuoden 2012 Väestötietojärjestelmän luotettavuustutkimuksessa noin 9 000 työikäiseltä henkilöltä kysyttiin, onko heidän väestötietojärjestelmään merkitty äidinkieltensä oikea. Tieto oli oikein 99,7 prosentilla vastanneista.

Väestörekisterikeskus on siirtynyt kielikoodauksessa vuoden 1999 aikana ISO 639 -standardiin. Tilastokeskus on saanut vuodesta 1999 lähtien Väestörekisterikeskukselta kielet valmiiksi koodattuina (ISO 639-1) ja koodaamattomat kielet selväkielisinä. Selväkielisistä kielten nimistä löytyi paljon koodaantuvia kieliä hieman väärin kirjoitettuna tai ruotsinkielellä. Näille kielille on annettu Tilastokeskuksessa koodi. Aikaisempina vuosina Tilastokeskus on koodannut kaikki vieraat kielet selväkielisistä nimistä ja antanut koodin kielelle, jos sillä on Suomessa ollut noin 15 puhujaa.

Siviilisäätyluokitus on seuraava:

- naimaton
- naimisissa
- eronnut
- leski
- rekisteröidyssä parisuhteessa
- eronnut rekisteröidystä parisuhteesta
- leski rekisteröidyn parisuhteen jälkeen

Vuonna 2013 oli väestötietojärjestelmässä 51 100 henkeä ilman tietoa siviilisäädystä. He olivat maahanmuuttajia, joiden siviilisäätystä ei oltu pystytty varmentamaan. Tilastoja varten heistä lapsettomat henkilöt koodattiin naimattomiksi ja jos henkilöllä oli lapsia, hänen puuttuva siviilisäätynsä muutettiin eronneeksi.

Syntymämaa määräytyy sen mukaan, mikä on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntymähetkellä. Siten esimerkiksi ennen Viron itsenäistymistä syntyneillä virolaisilla maahanmuuttajilla syntymämaa on Neuvostoliitto. Samoin Suomen luovuttamilla alueilla syntyneiden syntymämaa on Suomi, vaikka alue ei enää kuulu Suomelle. Syntymämaa tulee syntymäajankohdan valtiorakenteen mukaisena. Syntymämaan koodauksessa käytetään ISO 3166 –standardia.

Syntyperä ja taustamaa

Tilastokeskus on vuoden 2012 aikana ottanut käyttöön uuden syntyperä-luokituksen. Samantyyppinen luokitus on jo käytössä muissa Pohjoismaissa. Syntyperä ja taustamaa määräytyvät henkilön vanhempien syntymävaltiotiedon perusteella. Syntyperä-luokituksen avulla on helposti eriteltävissä ensimmäisen (ulkomailla syntyneet) ja toisen (Suomessa syntyneet) polven ulkomaista syntyperää olevat henkilöt.

Väestörekisterikeskuksen Väestötietojärjestelmään ei ole viety ennen vuotta 1964 kuolleiden henkilöiden tietoja. Suomen väestössä on vajaat 900 000 Suomessa syntyneitä henkilöä, joiden kummankaan vanhempien syntymävaltiota ei tiedetä, koska näiden henkilöiden vanhemmat ovat kuolleet ennen Väestötietojärjestelmän perustamista. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, on päätelty olevan suomalaista syntyperää, mikäli he puhuvat äidinkielenään kotimaista kieltä (suomi, ruotsi, saame). Suomalaista syntyperää ovat myös kaikki ne henkilöt, joilla vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Kaikilla suomalaista syntyperää olevilla henkilöillä taustamaa on Suomi.

Ulkomaista syntyperää ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaista syntyperää ovat myös ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden ja äidinkieltään vieraskielisten henkilöiden on päätelty olevan ulkomaista syntyperää samoin kuin vuonna 1970 tai sen jälkeen Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole Väestötietojärjestelmässä tietoa.

Mikäli henkilön molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on taustamaa ensisijaisesti biologisen äidin syntymävaltio. Jos henkilöllä on vain tieto ulkomailla syntyneestä isästä, on taustamaa isän syntymävaltio. Jos kummankaan vanhemman syntymävaltiosta ei ole tietoa, on taustamaa ulkomailla syntyneiden henkilöiden osalta henkilön oma syntymävaltio. Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, ja joiden on päätelty olevan ulkomaista syntyperää, taustamaa on tuntematon.

Ulkomailla adoptoitujen lasten osalta ottovanhemmat rinnastetaan biologisiksi vanhemmiksi. Näin ollen katsotaan, että Suomessa syntyneiden henkilöiden ulkomailla adoptoitu lapsi on suomalaista syntyperää ja taustamaa on siten Suomi.

Tilastollinen kuntaryhmitys on Tilastokeskuksessa kehitetty luokitus, joka korvaa kuntien tilastoinnin kaupunkeihin ja muihin kuntiin. Luokitus on ollut käytössä vuodesta 1989 lähtien. Tämä luokitus erottelee kuntia kaupunkimaisuuden ja maaseutumaisuuden mukaan paremmin kuin hallinnollinen jako kaupunkeihin ja muihin kuntiin.

Kuntaryhmityksessä kunnat ryhmitellään taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kolmeen luokkaan:

1. Kaupunkimaiset kunnat
2. Taajaan asutut kunnat
3. Maaseutumaiset kunnat

Kaupunkimaisiin kuntiin luetaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.

Taajaan asuttuja kuntia ovat puolestaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000, mutta alle 15 000.

Maaseutumaisiin kuntiin kuuluvat ne kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 sekä ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Luokitus on päivitetty vuoden 2012 taajamarajatietojen pohjalta. Luokitus tullaan päivittämään vuoden 2013 tietojen pohjalta syksyn 2014 aikana. Luettelo taajamarajojen perusteella muodostetun kuntaryhmittelyn mukaisista kunnista on Tilastokeskuksen Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot -julkaisussa. Julkaisussa on myös luettelo kunnista, kuntamuodoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

Uskonnollisen yhdyskunnan tieto saadaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä. Lapselle ilmoitetaan väestötietojärjestelmään nimenannon yhteydessä uskontokunta. Tieto pysyy samana, ellei sitä erikseen ilmoittamalla muuteta.

Uusi Uskonnonvapauslaki (453/2003) astui voimaan 1.8.2003. Uusi laki mahdollisti henkilön kuulumisen useampaan uskonnolliseen yhdyskuntaan samanaikaisesti kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaika päättyi 1.8.2006, jonka jälkeen uskonnolliset yhdyskunnat päättävät itse, voivatko niiden jäsenet kuulua myös muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Mikäli henkilö on useamman kuin yhden uskonnollisen yhdyskunnan jäsen, on henkilö Tilastokeskuksen uskonnollisten yhdyskuntien tilastossa mukana sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärässä, johon hän on ensiksi liittynyt. Tällaiset henkilöt puuttuvat sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärästä, johon he ovat liittyneet ollessaan jo jonkin muun uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Uskontokuntatilastot tehdään vain Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriin merkittyihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvista henkilöistä. Uskonnollisen yhdyskunnan voi Suomessa perustaa vähintään 20 täysi-ikäistä henkilöä (uskonnonvapauslaki 453/2003).

Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon uskonnoksi äidin uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua.

Ulkomaalaisten osalta uskontokuntatieto ei anna oikeaa kuvaa. Kaikki heidän uskonnolliset yhdyskuntansa eivät ole Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä eivätkä kaikki uskonnon harjoittajat liity seurakuntiin. Vuoden 2013 lopussa Suomessa asuvista vieraskielisistä henkilöistä 84 prosenttia ei väestötietojärjestelmän mukaan kuulunut mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Uskontokuntatieto on erittäin arkaluonteiseksi määritelty tieto. Maakunnittain voidaan julkistaa vain vähintään 5 ja kunnittain vähintään 10 tapausta sisältäviä uskontokuntia.

Väestöön kuuluvat ne Suomen kansalaiset ja ulkomaalaiset, jotka asuvat vakituisesti Suomessa, vaikka olisivatkin tilapäisesti ulkomailla.

Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestävänsä tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta, kun hänen hakemuksensa on hyväksytty.

Suomessa asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheenjäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu maassa asuvaan väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia. Sen sijaan Suomen ulkomailla olevien lähetystöjen ja kaupallisten edustustojen suomalainen henkilökunta sekä YK:n rauhanturvajoukoissa palvelevat luetaan maassa asuvaan väestöön.

Maahan tulleen Suomen kansalaisen on ilmoitettava yli kolmen kuukauden oleskelustaan maistraatille, joka päivittää tiedot väestötietojärjestelmään (laki 661/2009). Ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai elinkeinonharjoittajan oleskelulupa, jollei hän ole EU:n tai ETA:n kansalainen tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu (ulkomaalaislaki 301/2004). EU:n tai ETA:n kansalainen voi oleskella maassa kolme kuukautta ilman erityistä lupaa, minkä jälkeen hänen maassa oleskeluunsa tarvitsee perusteita ja maistraattiin rekisteröitymistä. Maistraatti tallentaa sille ilmoitetut ulkomaan kansalaista koskevat kotipaikkatiedot väestötietojärjestelmään, jos henkilö saa Suomesta kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytyneen kotikunnan ja siellä olevan vakinaisen asuinpaikan. Työskentelyn tai opiskelun keston maahan tulon jälkeen tai työsopimuksen keston on oltava kaksi vuotta, ennen kuin ulkomaan kansalainen voi saavuttaa kotipaikkaoikeuden.

Perustellusta pyynnöstä ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallentaa myös lyhyen oleskelun jälkeen, jos hänellä esim. on kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka Suomessa ja tallentaminen on tarpeen työskentelyyn tai vastaavaan olosuhteeseen liittyvien oikeuksien toteutumisen vuoksi (laki 661/2009). Väestömuutostilastossa henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan maahanmuutoksi, vain jos väestötietojärjestelmään on tehty merkintä, että hän on saanut vakinaisen asuinpaikan Suomesta.

Maasta muuttavien on tehtävä itsestään muuttoilmoitus kuten maan sisällä muuttavienkin (lait 661/2009, 201/1994). Maasta muuttaneiksi katsotaan henkilöt, jotka muuttavat ulkomaille asumaan yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi. Poikkeuksen muodostavat Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (kotikuntalaki 201/1994). Pohjoismaiden välisen sopimuksen mukaan tilapäistä oleskelua, joka kestää alle kuusi kuukautta ei pidetä muuttona (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

Kun henkilö muuttaa Pohjoismaasta toiseen, hänen on ilmoitettava muutostaan tulovaltion paikalliselle rekisteriviranomaiselle, joka päättää rekisteröidäkö henkilö tulovaltiossa asuvaksi. Tulovaltion rekisteriviranomainen ilmoittaa päätöksestään kyseiselle henkilölle ja lähtövaltion rekisteriviranomaiselle. Lähtövaltion väestörekisterissä maastamuuttopäiväksi merkitään se päivä, jona henkilö on otettu tulomaan paikalliseen väestörekisteriin (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Väestöaineisto on kokonaisaineisto. Siinä on väestötietojärjestelmästä poimittu koko Suomen maassa asuva väestö.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Voidaan olettaa, ettei Suomessa ole merkittäviä määriä esim. yli vuoden kestäviä jaksoja 'pimeää' työtä tekeviä henkilöitä, joille palkka maksetaan käteisellä. Vähintään vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestömuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2012 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein. Tutkimuksen kato oli 16,9 prosenttia. Kadon osalta osoitteet pyrittiin tarkistamaan muista lähteistä. Katoon kuuluvista henkilöistä 92,3 prosentilla osoite pystyttiin toteamaan oikeaksi, 5,9 prosentilla vääräksi ja 1,8 prosentilla tietoa ei voitu tarkistaa. Jos oletetaan kaikkien kadossa olleiden tarkistamatta jääneiden tiedot vääräksi, olisi lopullinen oikeiden osoitteiden osuus 98,1 prosenttia.

Kunnittaisiin väestötilastoihin virheelliset osoitteet vaikuttavat vain, jos väärä osoite on toisessa kunnassa kuin oikea osoite. Vääristä osoitteista vain osa on väärässä kunnassa.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestörekisterikeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

Väestötietojärjestelmästä saadusta vuoden 2013 lopun väestöaineistosta on selvitysten jälkeen poistettu todennäköisesti ulkomaille muuttaneina 913 henkilöä. Nämä henkilöt ovat ulkomaiden kansalaisia, joiden osoite on tuntematon ja jotka eivät ole vuosien 2010–2012 välisenä aikana saaneet palkkatuloa, pääomatuloa, yrittäjätuloa, työttömyystukea, eläketuloa, toimeentulotukea tai sairausvakuutuksen korvauksia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastokeskus päivää vuodenvaihteen väestön vuoden viimeiselle päivälle. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väkiluvuista ennen yhdistymistä on kuitenkin tarvittaessa saatavilla.

Kunnittaisia ennakkollisia väestötietoja on saatavilla kuukausittain.

http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/vamuu/vamuu_fi.asp

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmalla aluejaolla Tilastokeskuksen ilmaisessa väestötietopalvelussa internetissä.

http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/vaerak/vaerak_fi.asp

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä mm. kunnan osa-alueittain. <http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuoteen 1998 asti vuodenvaihteen kunnittaiset väestötilastot tehtiin vuoden viimeisen päivän aluejaon mukaan. Vuodesta 1999 lähtien on käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Laskettaessa kunnan väestömäärän muutosta on muutos laskettu yhdistyneiden kuntien kohdalla huomioiden yhdistyvien kuntien aikaisemmat väkiluvut.

Taulukoitaessa väestöllisiä alueellisia aikasarjoja voidaan taulukot tehdä joko kunkin vuoden aluejaon mukaan tai päivittäen aluejakoa takautuvasti viimeisen vuoden tilastoja vastaavaksi. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestötietoja on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1865 lähtien on julkaistu seurakunnittaisia väestömääriä ja vuodesta 1880 kunnittaisia väestömääriä. Papiston kymmenvuotistauluista on saatavilla väestön ikä-, siviilisääty- ja kielitietoja seurakunnittain vuoteen 1940 asti. Kunnittain nämä tiedot ovat vuodesta 1950 kymmenvuosittain väestölaskentoihin perustuen. Vuosittain kunnittaisia väestön ikätietoja sekä siviilisääty- ja kielitietoja on saatavissa vuodesta 1970 alkaen.

Sähköisessä muodossa kunnittaisia väestötietoja on saatavilla vuosittain vuodesta 1980 lähtien. Maksuttoman väestötietopalvelun aikasarjat alkavat vuodesta 1865.

http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/vaerak/vaerak_fi.asp

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen.

Väestörekisterikeskus julkistaa asukasluvut kuukausittain. Luvut poikkeavat Tilastokeskuksen kuukausittaisista ennakkotilastoista. Väestörekisterikeskus julkistaa rekisteritilanteen kuun vaihtuessa. Tilastokeskus odottaa muutosilmoituksia kaksi viikkoa kuun loputtua ennen kuin tekee ennakkotilaston edellisen kuun lopun tilanteesta.

Lisätietoja

Markus Rapo 09 1734 3238
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Väestörakenne 2013, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5379 (pdf)